

Сузе у очима Владимира Владимировича Путина током победничког обраћања стоти ни хиљада

присталица на Манежном тргу у Москви обележиле су завршницу председничких избора у Русији. Тај неочекивани излив емоција човека који је око себе увек ширио имиџ снаге и мужевности и који је и у најтежим тренуцима своје блиставе политичке каријере показивао прибраност и државничку одважност и мудрост

— сигурно би било погрешно схватити као знак слабости. Сва је прилика да је Путину око засузило јер је био под великим притиском историјског значаја добијања трећег председничког мандата. Биле су то сузе ганућа

, али и олакшања

, јер је његовом убедљивом

, готово плебисцитарном победом с Русије скинута злокобна сенка такозваног демократског преврата. О протеклим изборима и последицама убедљиве Путинове победе за Русију, свет и Србију разговарали смо са историчаром и политичким аналитичаром

Др Срђом Трифковићем

, социологом др Јовом Бакићем и политичким ан

а литичаром Ђорђем Вукадиновићем

Ђорђе Вукадиновић: Наравно да Путинова победа не представља никакво изненађење, али изненађење је висок проценат који је остварио. То је непријатно изненађење за оне на Западу, па и оне у Русији који су типовали да ће резултати бити тесни и да ће то искористити како би градили фаму о покраденим изборима, тражили други круг, ново гласање... Чак и процене провладиних односно државних званичних институција кретале су се између 50 и 60 процената, а он је освојио скоро двотрећинску већину. Треба при том имати у виду очигледну чињеницу да су то били најдемократичнији, најпоштенији избори у руској историји, који су, узгред, узорни и за неке западне земље, бар кад је реч о самом изборном процесу. Тако да је оспоравање Путинове победе узалудан посао од кога су руке дигли сви озбиљнији кругови на Западу. Дакле, то је, поштено говорећи, тријумф, поготово за постсовјетске

транзицијске прилике, уз висок ниво транспарентности, с камерама на изборним местима и слично. Ако се може говорити о фаворизовању, онда се то односи само на кандидате који обављају званичну државну функцију. Али то је својствено свим председничким изборима. Тако је и у Србији, тако је и у САД. То иде уз демократски процес, па се Путиновој победи не може ставити ниједна замерка. Немојте заборавити да је ово време велике светске кризе, економске, политичке, духовне и моралне, све је под знаком питања широм света, а владе и личности које их отеловљују свуда на изборима лоше пролазе. Путинов успех је, дакле, утолико већи: са позиције власти, поново је задобио поверење бирача. Ја сам сигуран да на иоле демократским изборима, од САД, преко Француске, па до Србије, нећете имати тако убедљив резултат, чак ни ако буду победиле неке од актуелних гарнитуре.

Мислим да ова убедљива Путинова победа отвара пут да се поради на обнови поверења Руса и Русије у саме себе, а то јесте најважније за свако друштво. Дакле, нека врста апатије, малодушности и безнађа који се шире уз кризу и у одсуству јасне перспективе или јасне идеологије први је непријатељ који се мора савладати ако хоћете да једно друштво, а поготово тако тромо и велико друштво као што је Русија, покренете. То ће бити Путинов велики изазов. Путин ће моћи релативно стабилно да вегетира ако му је то циљ, да изгура шестогодишњи мандат и да ништа не промени, али ако стварно жели да од Русије направи суперсилу каква је некада била или нешто приближно томе, мораће веома много да се потруде и он и читава руска елита, и цело руско друштво, које ће, опет, морати да претрпи озбиљне промене. Путинове сузе на митингу после победе биле су сузе радоснице, потекле управо из пуне свесности изазова и тежине задатка који је пред њим и Русијом. Само луд човек може да буде равнодушан у таквој ситуацији.

Уколико заиста буде покушао да оствари оно што је у предизборној кампањи најављивао, Путин ће се суочити с проблемима. То значи стварање снажне Русије, дакле нагласак је на државотворности, јачању војних ресурса, економском осовљавању Русије на своје ноге како не би била само сировинска база за западне компаније, при чему се, наравно, контрола ситуације у земљи подразумева. Контрола се не сме поистоветити с диктатуром. Ради се о успостављању реда. Не могу стране невладине организације да вршљају несметано и обављају посао за владе које их финансирају. Под фирмом невладиних организација често се крију филијале и организације туђих влада. Није само Србија, него и Русија, у великој мери премрежена тим организацијама. И оне сада пиште. Милим да Путин неће много обраћати пажњу на њих и да ће их препустити органима државе. Русија има закон који забрањује финансирање НВО из иностранства и који ће, извесно, бити доследно примењиван.

Јово Бакић: Сигурно је да је Путин као јака политичка личност брана за све оне што би хтели да имају релативно нестабилно стање у једној тако великој земљи, која је и

нуклеарна сила. Ова убедљива победа онемогућила је такав развој догађаја. Путин сада има стабилно стање у Русији, али мора рачунати с перманентним незадовољством опозиције. Председнички и недавно завршени парламентарни избори показали су да је Русија добила нуклеус опозиције, коју чини нова средња класа с једне стране, и изванредан број богатих појединаца попут Прохорова као моћних финансијера с друге стране.

Срђа Трифковић: Путинова Убедљива победа донеће стабилност, континуитет и несумњив мандат за две веома важне ствари које мора да обави у свом трећем мандату. То је, с једне стране, модернизација Русије, и то не само економска, него и административна, управна и правна. Као друго, мора се извршити диверсификација руских економских ресурса. Другим речима, тежиште производње и развоја мора се померити са енергената и сировина, који су чинили већи део извоза и захваљујући којима је остварен веома завидан платни биланс Русије. Путин сада има мандат чист као суза да приступи реформама, али да то чини на један инкременталан начин, а не онако хаотично и по руске интересе погубно као што су чинили запенушани западни реформатори попут Гајдара под Јељцином.

Путинова кампања за ове председничке изборе имала је снажан патриотски, државотворни набој, уз истовремене оптужбе на рачун опозиције за шуровање с Бриселом и Вашингтоном. Истине за вољу _____, уплитање Запада у унутрашње политичке прилике постало је више него очигледно током предизборне кампање и несумњиво је нанело огромну штету опозицији. Путин ће се

’
извесно

’
и после избора наћи под притиском Запада да тобоже покаже своју демократичност тако што ће менати политички систем у правцу инсталирања демократије и прихватања неолибералних вредности. Много је

’
пак

’
вероватније да ће Путин убедљиву изборну победу искористити како би изоловао и без подршке западних ментора оставио део такозване прозападне опозиције.

Срђа Трифковић: Не верујем да ће Путин бити у искушењу да чини ма какве уступке глобалним револуционарима либералнодемократског типа. Тим пре што је последњих месеци имао прилике да се увери да му раде о глави. Добар пример је именоване

Мајкла Макфола за новог америчког амбасадора у Москви. Макфол је 90-тих година, као још веома млад човек, био представник Националног демократског института у Москви, што је у ствари филијала Националне задужбине за демократију, а то је, опет, квазиневадина институција која се у целости финансира новцем америчких пореских обвезника. Ту институцију можемо слободно назвати америчком Коминтерном. Макфол је био веома истакнут у припреми обојених револуција, од Бишкека и Тбилисија до Кијева, о чему је чак и отворено писао у књизи која се зове *Демократска револуција*

,
ми можемо

,
ми хоћемо

. Његов први потез након доласка у Москву био је да два дана после предаје акредитива прими читав низ водећих личности руске опозиције из такозваног невадиног сектора и предводнике уличних протеста против наводних манипулација на изборима за Думу у децембру. То би вам било као да нови руски амбасадор у Вашингтону, у јеку предизборне кампање, прима прваке покрета „Окупирајмо Волстрит”. Наравно да би то било дочекано на нож као неприхватљиво мешање у унутрашње ствари државе.

Путин оличава оно чега се и левица и десница на Западу боји. Он је аутентично патриотски лидер који није спреман да прихвати став да је једино она Русија која је подложна диктату идеолошких узуса постмодерног Запада истински демократска Русија. Узгред, у односима Америке и Русије дошло је до ироничне промене улога. Америка је сада та која спроводи Брежњевљеву доктрину ограниченог суверенитета. Амерички модел Брежњевљеве доктрине ограниченог суверенитета разликује се од совјетског по томе што је граница реалсоцијализма била на реци Елби, где се завршавала Источна Немачка, а амерички глобално демократски концепт перманентне револуције нигде се не завршава. Сваки кутак кугле земаљске, сходно теорији о америчкој изузетности, једнако је легитимна сфера интересовања и ангажмана америчке глобалне политике, што у крајњој линији значи и пројекцију глобалне моћи.

Јово Бакић: Путин се суочава с новим социјално-политичким феноменом. То је такозвана нова средња класа, сада већ финансијски стабилна, која представља нуклеус непутиновског расположења. Намерно нисам рекао антипутиновског, већ непутиновског. Средњи слојеви, начелно и под условом да су друштвено стабилни, желе власт која ће бити либералнија. Путин је релативно ауторитаран вођа. Будућност ће показати да ли ће умети да амортизује то незадовољство. Будућност ће такође показати колико ће бити спреман да тај ауторитарни стил ублажава и каква ће бити његова процена око тога да ли му то може користити. Треба бити свестан чињенице да је једном великом земљом без демократске и либералне традиције тешко управљати на демократски начин. То су, дакле, објективна ограничења политичке културе. Притисак Запада, понајвише САД, јесте контрапродуктиван, јер доприноси Путиновој популарности унутар Русије. Руси се

сећају Јељцинове владавине и свеопштег хаоса и назадовања. Путин је, захваљујући расту цена нафте на светском тржишту и сопственој политичкој умешности, успео да искористи те објективне околности за добробит сопствене личности и своје владавине, а и саме Русије, те да стабилизује ситуацију у првој деценији другог миленијума. Треба ипак имати у виду следећу чињеницу: што је једно друштво сложеније, то су и потребе и аспирације становништва више, а утолико је теже дуго опстати на власти. Људи се замарају и не воле предуго да гледају једну личност. При том је руско друштво, бар његов урбани део, прилично модерно. У градовима живи све већи број становника, који деле модерни поглед на свет. На крају новог Путиновог мандата навршиће се 18 година откако је на власти. У наредних шест година свашта се може десити. Шта, рецимо, ако дође до наглог пада цена енергената на светском тржишту, да ли је Русија успела да реструктурише своју привреду, па може да премости такав удар? Сва та питања остају отворена.

Ђорђе Вукадиновић: Ту причу сам већ чуо. Она долази из кругова који сада констатују да на овим изборима нису успели да оспоре и угрозе Путинову победу, па се надају да ће раст те новонастајуће средње класе кроз неку годину његову власт довести у питање. То може да буде рачун без крчмара. Кључно питање је да ли ће Путин и елита која влада Русијом успети да већем делу народа или оном виталном делу друштва удахне дух новог патриотизма и осећаја солидарности с државом и њеним циљевима и стремљењима, а онда, наравно, и с руским руководством. Реч је о једној новој врсти идентификације с државом, која треба да буде другачија од оне класичне диктаторске или тоталитарне, али исто тако другачија и од хаоса у којем је већина бивших источних и совјетских друштава завршила у последњих двадесет година. Дакле у анархији. Свако мисли само о себи, никоме није ни до чега, држава је ту само као крава музара да је поткрадеш ако можеш, а корумпирана је и немоћна. Тако се ствара круг корупције који чине корумпирани грађани у корумпираној држави, где никоме није стало до општих циљева и идеала. Путин ће успети или неће у оној мери у којој успе да преокрене ту врсту опште апатије и незнања који се шире у свим транзицијским друштвима. Потребан је, дакле, нови патриотизам, државотворност, али који неће ићи уз култ личности или неку класичну диктатуру. То није лако, али мислим да једино Путин има шансе да тако нешто оствари у Русији, што би могао да буде пример и за друге земље широм света које воде рачуна о свом интегритету. Све поменуто може се подвести под појам суверене демократије. Тај помало заборављени појам подразумева демократију ка унутра, демократске процедуре, без спречавања успеха нових идеја и нових људи, а исто тако значи очување суверенитета и државног интегритета као основне вредности. Уз то иде и солидарност. А све што сам поменуо никако не иде уз корумпирано друштво и власт отуђену од народа и његових интереса. Гледано из угла данашње Србије и, да се не лажемо, из угла већег дела света, то звучи као научна фантастика, али представља једину шансу да овако амбициозни пројекти какав је Путинов и њему слични успеју.

После жестоких оспоравана и оптужби за изборну крађу, Запад је ублажио

реторику и наизглед се помирио са чињеницом да ће Путин још задуго бити на кормилу

Русије. Да ли ће то значити наставак политике

”
два колосека

”
коју Запад спроводи

према

Русиј

и и

која се заснива на дозираној економској сарадњи и сталним покушајима војно-политичке дестабилизације

,
о
стаје да се види.

Срђа Трифковић: Најбитнији фактор у покушају дестабилизације и геостратешког угрожавања Русије јесте Украјина. Наранцести експеримент био је заснован на русофобним, инхерентно антируским претпоставкама, као што је дукљанско-ђукановићевски експеримент у Црној Гори био антисрпски. Оба ова експеримента представљала су одраз идеологизираних тежњи једног релативно уског сегмента људи. У украјинском случају западноукрајинских унијата са седиштем у Лавову, у црногорском случају запенушаних дукљанско-црвенохрватских идеолога брковићевског типа. И у једном и у другом случају већинска популације била је склона или налажењу једног, рекао бих, модуса вивенди с Русијом односно Србијом, или чак идентификацији с Русима односно са Србима. С доласком Јануковича на власт пре две године, тај је проблем мање-више решен, док се у Црној Гори продужава. Оно што имамо на делу јесте спознаја да се онај сулуди покушај уцене Русије тиме што ће се транзитни гасоводи заврнути усред зиме показао правим бумерангом за наранцасту власт. Нико, чак ни у Европи, није прогутао причу да је то њима велики, зли медвед из Москве наметнуо. Свима је било јасно да Украјина прети празном пушком. У међувремену, дошло је до продужења закупа Севастопољске луке до 2027. године, дошло је до мањег инсистирања на украјинизацији културе и до једног отрежњења у односима према ЕУ и НАТО. Кандидатура за НАТО скинута је с дневног реда, а што се ЕУ тиче, Украјинцима је, за разлику од власти у Србији, јасно да после Хрватске проширења неће бити за дуги низ година, те да је у том контексту потпуно свеједно имате ли статус кандидата или га немате. Дакле, геополитички гледано, за Русију је много битније то што је Украјина престала да буде покушај забијања клина у витално ткиво главнине њеног Евроазијског тела. Што се централне Азије тиче, рекао бих да је сада свима јасно да се покушај америчког убацивања после 11. септембра 2001, у име борбе против терора, а затим с намером дугорочног остварења геополитичког утицаја, показао неуспешним, то јест да је Американцима и те како важно да се сачува та северна рута снабдевања Авганистана, која је, због нестабилности у Пакистану, витални кључ за очување њиховог војног ангажмана до планираног датума окончања „мисије” 2014. године.

Јово Бакић: Као прво, не бих Запад тако „хомогенизовао”. Запад је у себи веома разнородан. Без обзира на одређене блискости политичких елита, економски интереси, рецимо, Немачке и САД, веома су различити у односу на Русију. Немачка има витални национални интерес да добро сарађује с Русијом. То није само питање гаса, већ је посредни привлачност огромног руског тржишта. То је Елдорадо за немачке привреднике. Неминовно је да ће привредни интереси вући политичке интересе напред, па макар и по цену захлађења односа између САД и Немачке. Немачкој, као мотору Европске уније, тренутно одговара стабилна руска привреда. Друга је ствар што им одговара и политички слабија Русија. Али не много слабија, не слабија у тој мери да дође до економског хаоса. САД се и даље придржавају стереотипа када је реч о политици према Русији, коју перципирају као опасност по себе. Тиме подстичу антизападно расположење у Русији. Мислим да би водеће западне земље, уз паметнију политику, имале знатно боље односе с Русијом и могле да се посвете реалним проблемима у својим привредама и у спољној политици. Њима Русија није озбиљан проблем, а они је ипак тако перципирају.

Ђорђе Вукадиновић: Један од несумњивих Путинових успеха за ових 12 година на власти јесте то што је помало забио клин унутар западног блока. Његов однос са бившим немачким канцеларом Шредером, а сада и са Ангелом Меркел, у великој мери појачао је тај процес. Далеко од тога да је – као што неки овде романтичарски сањају, или фантазирају, или лупетају – на делу немачко-руска осовина, дијагонала Берлин – Москва, и да је то она геополитичка структура која ће променити свет. Ствари се дешавају постепено, у процесу, уз присуство много уплетених сила. Знамо с колико је проблема, фрустрација и трагичних сећања и жртава та назовиосовина Берлин – Москва фундирана. Знам да има доста кафанских аналитичара у Србији који цртају геополитичку карту и кажу „то је оно право”, Русија и Немачка се уједињују, избацују САД из Европе, па ће онда, ето, евроазијски континент бити безбедан од атлантског утицаја, а нас Србе ће, као неко омиљено пасторче, да привију на груди, па ћемо сви бити срећни. Није баш тако, али је чињеница да Путин јесте, захваљујући Шредеру и великим делом прагматичности Ангеле Меркел, која је увидела огроман значај економске сарадње с Русијом, на ненаметљив начин успео да оствари неке политичке циљеве. Дакле, било би претерано рећи да је Берлин увучен у руску сферу утицаја, али да ту има неких помака, сасвим је јасно. С друге стране Америка, ма како се чинило да је заузета својим проблемима и да није сила каква је била пре десетак година, успева да намеће Немачкој политичке ставове. Уосталом, то смо имали прилике да осетимо на својој кожи кад се радило о признавању независности Косова. Немачка на крају заузме онакав став какав Вашингтон од ње тражи. Присетимо се само како је Немачка приликом одлучивања о кандидатури послушала САД јер им је поручено да не би било zgodно да и даље затежу ту ствар са Србијом, тим пре што кандидатура суштински нема велики значај, будући да нас могу зауставити на било којој следећој степеници на путу ка ЕУ.

Било је то прагматично сагледавање опасности да би се Србија могла окренути Истоку, односно Русији. Подсетимо се да су исто тако, пре неколико година, у ЕУ примљене две по свему недостојне чланице – Румунија и Бугарска, само због америчке препоруке. Оне су ушле у НАТО, померивши његове границе према граници Русије и награђене су уласком у Европску унију. Да су се Немци питали, никад их не би примили, а они су, ето, најмоћнији у ЕУ. Јесу најмоћнији, наравно, али не треба заборавити да у Немачкој и дан-данас има на десетине хиљада америчких војника.

Путинова Русија има велики углед и све је пожељнији партнер многих држава некадашњег Совјетског Савеза. Са Запада стижу оптужбе да се Русија враћа традицији империјалне политике. При том се пренебрегава чињеница да је НАТО на руским границама. Питање је

,
дакле

,
колико је ширење и јачање руске глобалне моћи путем формирања организације колективне безбедности заправо изнуђен потез.

Срђа Трифковић: Не верујем да ћемо видети обнову која ће значити стапање суверених ентитета у један амалгам. Мислим да је Путин довољно свесна личност и да хоће да стабилизује саму Русију, укључујући Кавказ и јужне руске покрајине с татарско-муслиманском већином. Мораће да се позабави и проблемом депопулације, уз истовремене активне имиграције из муслиманских држава бивше совјетске централне Азије. Где год видите мешалицу за бетон у Москви или неком другом великом граду, чућете неки од тих туркменских азијских језика. Мислим, такође, да је Путин свестан да би с покушајем обнове Совјетског Савеза под неком другом фирмом наследио инхерентне слабости тих држава и државица. Дакле, сматрам да ће консолидација и диверсификација руских економских опција и ресурса, као и проактивнији дипломатски и војно-политички наступ споља, карактерисати руску политику у следећих шест година. Не очекујем крупне експерименталне захвате с неизвесним исходима, а још мање да ће бити попуштања пред налетима ове глобалне либералнодемократске револуционарне пошасте.

Јово Бакић: Русија је регионална сила. Кад то кажем, првенствено мислим на земље бившег Совјетског Савеза. Она ту има своју сферу интереса. То је евроазијска стратегија, на којој ће Русија инсистирати. Дакле, враћање у своју орбиту, у своју сферу интереса свих земаља Совјетског Савеза с једне стране, а с друге стране што бољи привредно-политички, па и војни односи с Кином и Индијом. На тај начин Русија ће одредити своје место у свету. За српске националисте било би добро да не рачунају превише на подршку Русије. У најбољем случају, Русији је Србија zgodna монета за поткусуривање у односима са западним земљама. Оно где Русија стварно нешто може да учини и где је то и показала јесте Грузија, то су земље бившег Совјетског Савеза. Да ли је Русија тако интервенисала и да ли може интервенисати када је у питању Србија? Не може. Ако би и желела да помогне Србији, морала би тражити дозволу за прелет авиона од земаља НАТО. У супротном, то би изазвало рат, а Путин није малоумник да улази у светски рат због Србије.

Ђорђе Вукадиновић: Увек је помало комично када једна несумњива империја пребацује другој земљи да она жели да постане империја. Потпуно су бесмислене критике из Вашингтона да Русија жели да поврати империјалну моћ. Па свако то жели. И Србија би хтела да буде лидер у региону, мада смо често само карикатура. Смисао тих оптужби је превентиван. У стилу, „видимо вас и знамо шта хоћете да постанете, али вам то нећемо допустити“. Русија је у овом тренутку нешто између суперсиле и регионалне силе. Она је више од регионалне силе, али још увек није суперсила. Ствари ће се преломити у наредних десет година Путинове владавине, када ће се Русија или уздићи на ниво суперсиле или склизнути на ранг регионалне силе. У овом неодређеном статусу не може се дуго опстати. Русија ће можда обновити своје потенцијале, решити кључне проблеме, интегрисати барем део постсовјетског простора. И то је оно што Путин покушава са Евроазијском заједницом и с неким безбедносним структурама. Потпуно је јасно да он то ради и јасно је зашто то ради. Или ће успети, и Русија ће повратити статус суперсиле, или ће га спречити у томе, као што покушавају, па ће Русија бити само једна регионална сила, додуше озбиљна.

Председник Србије Борис Тадић међу првима је Путину честитао победу. Стиче се

утисак, међутим, да односи између Русије и Србије, с напредовањем Србије ка чланству у ЕУ, постају све затегнутији. Остаје да се види како ће се Русија после болних компромиса, а неко ће рећи уступака Србије око Космета, надаље понашати.

Срђа Трифковић: Већ је одавно јасно да власт у Србији покушава да игра двоструку игру. С једне стране, декларативно се изјашњава за некакав еквидистантан однос, „и Европа и Русија”, па се онда тумара, да би се у једном тренутку и Кина прогласила за стратешког партнера. Све то одражава потпуно одсуство озбиљне концепције и стратешке осмишљености тих потеза, који се вуку ад хок и у крајњој линији свде на покушај додворавања оном примарном извору подршке и примарном хегемону, а то су Брисел и Вашингтон. Мислим да је руски амбасадор Конузин у Београду имао прилике да се из прве руке увери у тај хипокризијски, дволични однос, и закључио да би председник Србије волео да буде умиљато јагње које више мајки сиса. С обзиром на то да са бриселско-вашингтонске сисе није добио ништа, Русија је једина која још нешто може да обећава. Но, да би му Москва поверовала, мора да пружи уверљиве доказе да су му стратешка опредељења другачија од оних која смо видели у протекле три године.

Јово Бакић: Путин ће у Србији играти на евроскептичке и еврофобне снаге. Та политика ће, међутим, остати у релацијама монете за поткусуивање. Биће веома занимљиво како ће се у свему овоме снаћи напредњаци као проевропска странка, која, с друге стране, има изграђене личне односе с руском администрацијом. Биће им потребно много вештине да би то лавирање између проевропског и проруског става опстало на дужи рок. За Србију је кључно да има што је могуће боље односе с Русијом, а да не улази у аранжмане који би је удаљили од Европске уније. Мислим да је то такође у најбољем руском интересу, да сутра, то јест за десетак година, када Србија уђе у ЕУ, Русија у њој има једног пријатеља више. Очекујем да ће Русија вршити притисак на Србију да не уђе у НАТО. Србији је у интересу да остане изван Северноатлантског савеза. То је, начелно гледано, једна лоша организација, а не може се пренебрегнути ни чињеница да нас је НАТО бомбардовао. У том смислу, Срби имају морално и политичко право да не улазе у Алијансу, а с друге стране, то је у најбољем руском интересу, јер њу НАТО угрожава. Сматрам да Европској унији није стало до тога хоће ли Србија ући у Северноатлантски савез или неће.

Ђорђе Вукадиновић: Путинова победа је добра вест за Србију. Са снажним Путином у оснаженој Русији колико-толико нормализује се геополитичка карта Европе, барем на средњи рок. Док нема тог значајног фактора, или када је Русија заокупљена собом, или када је слаба, Србија је у проблемима. Када је Русија јака, то не значи да су решени сви наши проблеми, али

барем имамо на кога да се ослонимо, и уз вешто маневрисање, уз паметну и поштenu политичку елиту, можемо да нађемо своје место под сунцем. Када није било тог светла са Истока, када није било моћне Русије, наше су позиције кроз историју увек биле катастрофалне. Историја нас учи: када је Русија слаба, и ми неизоставно лоше пролазимо, а када је Русија јака, пролазимо некад боље, некад горе. Нас с разлогом или без разлога увек доживљавају као мале Русе. Чак и када се српска елита трудила да то оповргне, и када је безглаво срљала на Запад, наше је место остајало увек између Истока и Запада, при чему са Истока обавезно стиже помоћ, мада некад недовољно, а некад касно, а са Запада обично стижу претње, уцене, бомбе, агресија и понекад паре. Русија је велика земља, а велике земље имају велике интересе и немају пријатеље. То је помало и поједностављење, али није сасвим далеко од истине. Наравно да Русија у први план ставља односе са САД и другим великим државама. Из тога не следи, као што неки овде воле

да кажу, да ће нас Руси продати ако им тако одговара и ако се тако нагоде. Из историје знамо да је Русија због Србије ушла у највеће светско страдање и страдање своје државе. Наравно, говорим о Првом светском рату, револуцији и њеним последицама. Има и данас у Русији људи који упозоравају на то. И ма колико ми некад мислили да ће нас Русија искористити, да ће се с нама поиграти и употребити нас нас за своје дилове и ситна чаркања са Западом, и у Русији има оних што говоре да се Србија понаша као млађи неодговорни брат који заметне кавгу, па кад моћни крену да га бију, тражи заштиту и хоће да се свије под скуте Русије. Оба гледишта су, наравно, поједностављена, али нису сасвим лишена истине. Зато мислим да будући односи треба да буду сложени, засновани и на разуму, и на емоцијама, и на заједничким интересима. Ја сам против поједностављене кафанске геополитике, где се бацаш у загрљај великом брату, у маниру „да ми свој мали чун вежемо за руску или америчку лађу”. Најважније је да покушамо одредити шта су наши национални интереси, а ми и са тиме имамо проблеме. Треба, дакле, прво рећи себи, а онда и Истоку и Западу, да је Русија за нас то што је историјски увек и била. Пријатељима на Западу, са наводницима или без наводника, треба рећи да нас не могу одвојити од Русије јер је то нужно краткорочно стање, које ће резултирати или неискреним изјавама љубави према Западу, или револуцијом и пучем у Србији. Кад су год поборници Запада хтели радикално да одвоје Србију од Русије, то дугорочно није успевало. С друге стране, треба поштено разговарати и с Русијом. Ми немамо физичкогеографску, територијалну везу с Русијом, а после одвајања Црне Горе чак ни поморску везу. Да би притрчала Србији у помоћ, Русија мора да тражи дозволу прелета од Мађарске, Румуније и Бугарске. Сећамо се

добро да оне ту дозволу 1999. године нису дале. Питање је шта би било следећи пут. Ми смо, дакле, физички одвојени од Русије, а ментално, емотивно и политички њен најближи савезник. То је, наравно, наша невоља, коју Руси морају да уваже и да цене. Такође, Србија је једино место, а Београд једина престоница на свету која је Путина и Медведева дочекала с толико искрене емоције и љубави. То јесте карта на коју треба да играмо и на Истоку и на Западу. Треба, дакле, поштено рећи Русима да смо угрожени јер нас Запад доживљава као сметњу и као неке мале Русе, а окружени смо евроатлантским структурама. Онда реалистично треба да сагледамо колико они могу да нам помогну. Тако ћемо избећи срљање у погибел, а да нас истовремено не терају да се придружимо непријатељу или онима који поново маштају о продору на Исток и ка Москви. Говорим о покушају да се реално омеђи простор политичког деловања. То значи не сејати снове о Србији од Владивостока до Книна, али исто тако не приклањати се овој новој светој алијанси или новом крсташком походу који поново креће на Русију. Ово друго нити смемо нити можемо због историјских разлога и дугова које имамо према Русији, а оно прво није реално у условима актуелне геополитичке ситуације. Уверен сам да је та теза како нам Руси никад нису помогли једна од највећих лажи које се овде могу чути. Напротив, Руси су нам скоро увек помагали. Изузетак су биле само ситуације кад објективно то нису били у стању, или смо ми нешто брљали. Ако имате отворен и искрен однос према њима, онда ће исти такав однос и они имати према вама. Ако ви безглаво срљате у евроатлантске интеграције, а истовремено причате о братству с Русијом, Руси то не могу другачије да доживе него као лицемерје наше власти. Од Руса, на пример, тражимо и очекујемо подршку око Косова. Они нам ту подршку пружају – свеједно да ли из сопственог интереса или из принципијелних разлога. Е сада, ви са том подршком тргујете са Западом или се договарате с њим око повлачења резолуције у Генералној скупштини УН и улазите у преговоре с Приштином под покровитељством Брисела и супервизијом Вашингтона. Па кога ми правимо блесавим? А овамо смо се клели у пријатељство до неба и захваљивали Русији што нас подржава око Косова, да бисмо затим проблем Косова малтене извукли из надлежности Савета безбедности, где Русија има право вета, и ушли у преговоре уз апсолутну доминацију Брисела, где Русија нема никаквог утицаја. А ако забрљамо или нас стисну, опет ћемо да кукамо „помагај, Русијо”.

Приредио **Раде Ивковић**